Nuorten syrjäytymisen ehkäisyn palvelurakenne, rahavirrat sekä seurannan haasteet

Kouvolan kaupungin kirjallinen asiantuntijalausunto 2022

Lähtökohtana pitää olla lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen sekä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen eikä syrjäytyminen. Kuntien ja hyvinvointialueiden peruspalvelujen välille tulee luoda toimiva verkostorakenne lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseen. Perhekeskustoimintamallissa kunta ja hyvinvointialueen toimijat tekevät työtä yhteisten suunnitelmien pohjalta. Toiminnan kannalta on parempi, että on kuntatason tiivis verkostotyö ja yhteinen perhekeskustoimintamalli koko hyvinvointialueella. Allianssisopimuksen kaltaista uutta rakennetta ei ole järkevää tehdä.

Toteutamme jo nyt monitoimijaista työskentelymallia. Kouvolassa on kaupunkitason KAVERI –verkosto ja aluetason verkostotyö, joissa kaupunki- ja aluetason toimijat kohtaavat ja työskentelevät yhdessä. Nuorisopalvelujen rooli on vahva Kouvolan verkostotyössä. Tästä esimerkkinä Ohjaamoverkosto nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvointia, koulusta ja työllistymistä kehittävä ja edistävä monialainen verkosto. Lisäksi Ohjaamo toimii alustana yhteiselle työlle.

KAVERI –verkostossa työskentelevät kaupungin toimijat, Kymsote ja järjestöjen edustajat, aluetason verkostoissa työskentelevät alueen toimijat vastaavilta tahoilta. Koko verkostomaista työtä koordinoi ja johtaa maakuntatason LAPE Kymenlaakso -verkosto, jossa kuntien ja Kymsoten palveluista vastaavat viranhaltijat sekä järjestöjen palveluvastaavat tekevät suunnitelmia ja kohdentavat resursseja koko maakunnan alueella. Kyseessä on perhekeskustoiminnan yhteensovittavan johtamisen malli.

Nuorten hyvinvointi ei ole irrallinen asia muusta yhteiskunnallisesta toiminnasta tai lapsen elämästä, joten sitä ei pidä irrottaa omaksi erilliseksi kokonaisuudeksi. Kyseessä on kasvun, kehityksen ja oppimisen jatkumo.

Toimenpiteitä tulee rohkeasti kohdentaa tukea tarvitseville perheille, lapsille ja nuorille. Tulee tunnistaa riskejä ja pyrkiä vaikuttamaan juuri niihin perheisiin, joiden elämässä on suuria haasteita. Uusia toimintatapoja tulee kehittää ja kokeilla aktiivisesti. Perheiden kanssa tulee työskennellä niin, ettei perheen vastuuta oteta pois, vaan vastuu kasvatuksesta säilyy perheellä. Perhettä tuetaan opettelemaan lapsen ja nuoren kasvun ja kehittymisen kannalta tärkeitä toimintamalleja.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tulee seurata pitkäjänteisesti säännöllisesti toistuvilla seurantatavoilla, kuten etsivän nuorisotyön tekemä nuorten elinoloraportti, kouluterveyskysely ja laatukyselyt. Hyvinvointikertomus on hyvä työkalu hyvinvoinnin seuraamiseen.

Kouvolassa ja koko Kymenlaaksossa yhteiskunnallinen rakennemuutos, mm. tehtaiden alasajo ja perinne kouluttautumattomuuteen, on omiaan ylläpitämään riskiä sille, että osa nuorista voi todella pahoin. Ylisukupolvinen huonovointisuus ja yhteiskunnan polarisaatio ylläpitävät nuorten huonovointisuuden kierrettä, jota korona on entisestään vahvistanut. Positiivista kuitenkin on nuorten aikuisten hyvä työllisyystilanne.

Matalan kynnyksen tukeen liittyvät palvelut tulee sijoittaa peruspalvelujen yhteyteen lähelle asiakkaita. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tulemiseen on Kouvolassa panostettu peruspalveluissa kehittämällä toimivia yhteisen työskentelyn malleja, joustavia tukimuotoja sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta mm. hyvinvointitutoreiden avulla. Ohjaamon resursseja on vahvistettu palkkaamalla ohjaamovalmentaja tukemaan nuorten psykososiaalista hyvinvointia. Nuorten työpajoilla aloittaa toimintansa Tukipaja, jossa tuetaan ja valmennetaan nuoria yhteistyössä monialaisen verkoston kanssa. Nuorisopalveluissa käynnistyy vuoden 2022 aikana uutena työmuotona Liikkuva nuorisotyö. Liikkuvalla nuorisotyöllä haetaan ratkaisua

häiriökäyttäytymisen ja ilkivallan ehkäisemiseen sekä sitä kautta rauhoittamaan nuorten kokoontumispaikkoja sekä lisäämään turvallisuutta niin nuorten kuin alueen muidenkin asukkaiden keskuudessa.

Kun työskennellään moniammatillisesti ja asiakaslähtöisesti verkostoissa, mukautuvat suunnitelmat asiakkaiden tarpeiden mukaisiksi. Suurin este vastuuttamiselle on se, ettei lainsäädäntö mahdollista yhteistä asiakkuutta tai kirjaamista asiakkaan asioista. Vastuuttaminen edellyttää tiedonkulkua ja yhteisen tiedon luomista.

Pääsääntöisesti rahoituksen tulisi olla budjettirahoitusta. Sen lisäksi tulisi olla ohjelmakokonaisuuksia, joilla kehitetään systemaattisesti ja pitkäkestoisesti toimintaa. Hankerahoituksen tulisi ohjautua näiden ohjelmakokonaisuuksien kautta.